

Predikan i Abrahamsbergskyrkan första advent den 2 december 2007. Lukas 4:16-23

Nej men, är det inte du! Jaha, så du är hemma nu. Det var väl roligt. Så låter det ibland när jag träffar bekanta i min Småländska hembygd. Och jag håller med. Ja, det är jag. Ja, jag är hemma. Ja, det är roligt. Roligt att träffa familj, att återvända.

Ändå vet jag ju att efter många år på annat håll, så är det lika mycket hemma någon annanstans. Saker har förändrats. Den här upplevelsen delar jag med många som lämnat sin uppväxtort och sedan återvänder.

Att återvända hör ihop med traditioner – ofta vid särskilda högtider eller födelsedagar. Då gör vi som vi brukar. Bakar den särskilda tårtan och tar fram adventspyntet. Traditionerna är nödvändiga för våra liv och vår livskänsla, ungefär som en byggnadsstomme, som håller upp och ihop innehållet i huset. Åtminstone tills det blivit stadigt och grunden och taket är lagt. Traditionen kan också vara som den där hemstickande ollen som värmer och får kroppen att slappna av.

Jesus återvände till sin hemstad, till Nasaret. Han hade varit på annat håll ett tag. Döpts av Johannes vid Jordan. Frestats av djävulen i öknen. Han hade börjat vandra runt och undervisa men nu var han hemma igen. Jag tänker mig

att han kanske delar denna erfarenhet med oss, av att komma hem, mycket är sig likt men ändå inte.

Han gör som han brukar – ungefär som vi idag. Han går till synagogan på sabbaten – vi till adventsgudstjänst på denna första söndag i advent. Det är skönt att inte uppfinna nytt hela tiden utan att få vila i det som är tryggt och stabilt. Det är de goda traditionerna – särskilt när de åtföljs av feststämning och glädje.

Jesus verkar vara en fantastisk talare och det är ett positivt budskap han kommer med. Orden var nog välkända – glädjebud till fattiga, befrielse för fångna, syn för blinda, frihet för förtryckta. Hans ord ger näring till drömmen om något bättre, om stabilitet och rättvisa för ett utsatt folk. Romarna har ockuperat – runt om finns annorlunda människor med andra religioner och etnisk tillhörighet. Jag vet ju inte egentligen vad de tänkte men jag anar att de såg sig själva och sina egna behov när de hörde Jesus läsa.

Det finns en detalj som jag tror är viktig när han citerar den gamle profeten Jesaja. Jesus talar bara om nådens år – det år då allt ska ställas till rätta, socialt – ekonomiskt. Han utelämnar hämndens år. Hämnden hör inte hemma i hans programförklaring. Hämnd är inte evangelium, glatt budskap – till skillnad från det andra som han tar fasta på. Trots att hans anspråk är stora så jublar åhörarna. De känner att de är indragna i något stort, trots att det bara är

snickarsonen som kommit tillbaka. Kanske är det så att bitarna börjar falla på plats för dem. De har hört berättas om de märkliga händelserna då Jesus föddes i Betlehem. Många var kanske med i templet när Jesus var 12 år och minns hur Maria och Josef, Jesu föräldrar, sprang runt och letade efter honom på väg hem igen. De hittade honom med de kloka och visa i templet. Och så har de ju hört om hur han talat och vandrat runt där i Galileen. Kanske faller bitarna på plats och de känner stolthet över Josefs son, snickaren.

Men det slutar inte där – det börjar liksom skava i berättelsen. ”Snart kommer ni att misstro mig” – ungefär så säger Jesus.

Traditioner kan också börja skava. Byggnadsställningar räcker inte till eller skymmer det vackra hus som vuxit fram eller hindrar en nödvändig tillbyggnad. Den hemstickade och värmande Ollen börjar kanske bli för trång – eller så har den körts i för varm tvättmaskin och blivit till ett pansar som tar Andan ur en. Det blir en balansgång att hålla fast vid traditioner och att förnya dem. Så har vi alltid gjort, säger någon. Och en annan känner hur Ollen börjar klia.

Tillbaka till Nasaret och de välkända orden om rättvisa, rättfärdighet och frihet. De som lyssnade var rätt nöjda och glada. Det jag inte förstår är hur de stod ut med Jesu stora

anspråk. Idag har detta gått i uppfyllelse. Hör de inte vad han säger och hur han sedan fortsätter? Om han börjar med att gå in i traditionen – som han brukar, så bryter han snart ner traditionens byggnadsställningar. För det vi inte har hört – men som följer i Lukas evangelium, det handlar om att detta inte bara är till för dem. Detta härliga sträcker sig längre – till en fattig kananeisk kvinna, till en spetälsk man från Syrien. Gud verkar också hos dem som har annan religion och annan etnicitet. Det hävdar Jesus.

Att det här är laddat förstår vi av reaktionen – de blir så ursinniga att de är på väg att driva Jesus över ett stup. Men han vänder och går rakt igenom folkhopen. Ungefär så här kommer det att gå till senare också, då när han rider in på åsnan i Jerusalem och folkhopen ropar hyllningar – några dagar senare skallar ropen korsfäst, korsfäst.

Det är som om Jesus kommer in i det vanliga, som han brukade, in i traditionen – men han nöjer sig inte. För rätt och rättfärdighets skull måste en del byggnadsställningar rivas och Ollar stickas nya så livet kan fortsätta växa. För Guds och människans skull. Man kan inte behålla det bästa för sig själv hela tiden. De stora orden om nådens år var inte bara för en liten utvald klick i Nasaret – det sträckte sig längre.

Kommer ni ihåg chokladreklamen för några år sen – för gott för att dela med sig av. Rätt kul men också mycket

sorglig. Men något har hänt sen chokladreklamen. I Sverige vill allt fler ge sin tid och kraft till olika typer av volontärtjänster. Av fri vilja, utan betalning och utan annan vining än spännande möten och nya erfarenheter. Det är som att det inte räcker att behålla allt själv, hur gott det än är. Det blir inte så meningsfullt att smygäta chokladen på egen hand.

Nåd hör till de ord som jag kallar kyrkord. Visst finns det på andra håll i samhället också, som i att få nåd och slippa ett straff för ett brott man begått. Så är också den kristna innebörden – fast lite djupare. Nåd är att vara sedd, älskad, förlåten, värd att finnas till. Jag tror att det finns för lite nåd i vårt samhälle – kanske är det något som vi som vill vara Jesu efterföljare skulle vara lite mer medvetna om. I ett samhälle där nåd går före rätt har hämnden svårt att få fäste. Men hämnden har fäste – det tar sig uttryck i våld.

I veckan har vi hört om rektorn i Kungsängen som knivhöggs. Vi har läst om små barn som skakas sönder och samman. Rättegången mot tonåringarna som sparkade ihjäl en jämnårig på Kungsholmen började häromdagen. Våldet finns nära – inte bara i Bagdad, Mogadishu, eller vid muren som trasar sönder Israel och Palestina. Nåden är långt borta. Och vi firar ankomsten av en kung som valde bort våldets redskap, som red på en åsna istället för en häst, som lyfter fram nådens år och väljer bort hämnden.

En som lever nära våldet är Shane Claiborne. Han bor i Philadelphia, USA, där han grundat en kristen kommunitet som heter The Simple Way. Den här gemenskapen lever med hemlösa och barn som slåss på gatorna. I Claibornes värld blir det tydligt att våldet som är nära och det långt bort hör ihop. I sin bok *Den oemotståndliga revolutionen* berättar han om hur han lider av att kristendom och patriotism kopplas ihop. Han lider också med dem som förlorar sina söner och döttrar i kriget i Irak och berättar om familjer som inte låter sorgen bli till hämnd. En grupp av sörjande kallar sig *Families for Peaceful Tomorrows*. De har som sitt slagord: ”*Vår sorg är inte ett rop på krig.*” I konsekvens av det har flera rest till Irak för att lära känna vanliga irakier, som i sin tur skickar blommor och presenter tillbaka till de familjer som förlorade nära och kära i 11-septemberattacken.

Claiborne är övertygad om att våldet inte är någon lösning. Han åker till Irak med några olika grupper av fredsarbetare, träffar vanliga människor, går på vanliga gudstjänster tillsammans med nyfunna kristna irakiska vänner, han som knappt förstått att det fanns kristna i Irak. Han säger:

I grund och botten för jag till Irak därför att jag tror på en Gud som är upprörande nådefull. Jag har svurit trohet till en Kung som älskade de onda till den grad att han dog för deras skull. Han lärde oss att det finns något som är värt

att dö för, men inget som är värt att döda för. (Citaten ur Den oemotståndliga revolutionen, s 163 – 165)

Men nog är det långt mellan USA och Irak och oss. Nej det är inte långt. Irak finns också här. Jag tycker vi ska vara stolta över det och sätta en ära i att vi som samhälle tar emot dessa människor som inte orkar leva i krigets fasor.

Jesus kom hem till Nasaret. Gick in i sin tradition, mötte de kända människorna där med den nåd, som de trodde var speciellt för dem. Jesus sträckte sig längre. Det var svårt att smälta. Men kanske, tänker jag, när de gick hem var och en till sig och eftertanken fick fatt i dem – kanske kunde de då se att det som var välkänt och bekant för dem faktiskt hade en ännu större mening. Den goda traditionen sträckte sig längre. Tänk om detta nådens år – om frihet, om glädje, om hur trasigt blir helt – kunde verka genom dem. Tänk om också vi får vara med och bära nåd så att hämndens och våldets spiraler tappar andan och Guds kärleksfulla Ande istället låter livet ta sig nya vändningar och växa sig starkt. Tänk om...

Låt oss be:

Jesus Kristus – du som kom hem till de dina och mötte dem just där de var. Kom också till oss i våra liv. Kom till vår ofrihet och vår blindhet, kom till våra trötta kroppar och sinnen.

Jesus – du som är de fattigas konung, hjälp oss att inte bara se vår egen fattigdom utan också den som materiellt har det fattigt. Hjälp oss att bidra med det som är möjligt för oss var och en så att världen kan bli en värdig plats att leva i för alla människor.

Jesus Kristus – hjälp oss att vara bärare av nåd och öppna våra ögon så att vi ser var vi kan bryta hämndens och våldets spiraler. I ditt namn ber vi. Amen.